

Tallinna Haridusamet
Estonia pst 5a
10143 Tallinn

26.11.2024 nr 9.5-2.2/24-25/6/25

Haldusjärelevalve õiendi kinnitamine Tallinna Pae Gümnaasiumis

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna Pae Gümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Hille Voolaid

õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna nõunik

Koopia: Tallinna Pae Gümnaasium, pae@pae.tln.edu.ee

Hille Voolaid

735 0109

hille.voolaid@hm.ee

LISA
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna nõuniku korraldusega
„Haldusjärelevalve õiendi kinnitamine Tallinna Pae Gümnaasiumis“

TALLINNA PAE GÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Pae Gümnaasium (edaspidi *kool*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressil Pae 5, 11414 Tallinn.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna nõuniku 04.07.2024 korralduse nr 9.5-2.2/24-25/6/1 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna Pae Gümnaasiumis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikus õppekavas ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ja tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna nõunik Hille Voolaid ning Keeleameti Tallinna ja Harjumaa järelevalveosakonna peainspektorid Janika Lindpere ja Vivika Konsap.
5. Järelevalve algas 28.10.2024.
6. Järelevalves vesteldi eesti keele õppe korraldusest kooli juhtkonnaga, õpilastega, õpetajatega ning pidaja, õpilasesinduse ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli dokumentatsiooniga ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Tallinna Pae Gümnaasium on eesti ja vene õppekeeleaga kool. Koolis õppis järelevalve ajal 1224 õpilast, neist I kooliastmes 334, II kooliastmes 344, III kooliastmes 378, gümnaasiumiosas 168. Õppe- ja kasvatusala töötajaid oli 98.

2024/2025. õppeaastal on koolis 49 klassikomplekti, neist põhikoolis 43 ja gümnaasiumiastmes 6 klassi. Eesti keeles õpetatakse kõiki õppeaineid 1. ja 4. klassis. Põhikooli 19 klassis õpitakse keelekümbluse mudeli järgi.

Kooli õppekava ei ole täiel määral kooskõlas riiklike õppekavadega ning täiendamist vajavad nii kooli õppekava üldosa kui ainekavad. Gümnaasiumiosas on 12. klassi õpilastel muu keele osakaal rohkem kuni 40 protsenti kooli õppekavas määratud õppe mahust.

Õpilaste klassi täituvuse ülemine piirnorm on ületatud 27 klassis. Kool on esitanud pidajale taotluse klassi täituvuse ülemise piirnormi suurendamiseks, ent kooli esitatud taotluses puuduvad põhjendused. Kooli pidaja on klasside täituvuse ülemise piirnormi 2024/2025. õppeaastaks kinnitanud.

Järelevalves vaadeldi üheksat õppetundi. Õppetundidele andsid tagasisidet direktor ja õppealajuhataja. Tagasiside oli konstruktiivne, avatud, kasutati struktureeritud vestlusküsimustikku, mille kaudu suunati õpetaja reflekteerima läbiviidud tundi. Vestluste läbiviimiseks on koostatud tunnivaatlusleht, mis on vestluse aluseks ning mis suunab õpetajaid eneseanalüüsile. Vestluse tulemused on üks võimalustest, millest lähtuvalt planeeritakse koolitusi. Õppetundide vaatlused on koolis planeeritud, tunnivaatlusele järgneb vestlus õpetajaga, tulemusi analüüsitakse juhtkonna koosolekul. Käesoleva õppeaasta esimestel kuudel olid vaatluse all 1. ja 4. klassi tunnid ning sellest lähtuvalt viidi lastevanematele läbi tagasisidekoosolek, kus anti ülevaade õppetööst üleminekuklassides. Külastati ka teisi eestikeelseid tunde nt 5., 6., 7., 9. ja gümnaasiumiosas. Õppematerjalidega on kool varustatud, õpetajad kohandavad eestikeelseid õppematerjale.

Koolil on kehtiv arengukava perioodiks 2021–2024. Arengukavas on toodud positiivsena välja, et koolis on tähtsal kohal keelte õppimine: emakeel, eesti keel, inglise keel, saksa keel, soome keel, hiina keel ja nende praktiline kasutus projektide ja õpilasvahetuse kaudu ning kool kuulub keelekümbluse koolide ja UNESCO koolide võrgustikku; põhikoolis rakendatud lõimitud aine- ja keeleõpe (edaspidi *LAK-õpe*) ning teemaõpe aitab luua ja mõista seoseid erinevate ainevaldkondade vahel ning moodustada terviklikku pilti õpitud. Arengukavas on esitatud arenduse põhisuunad, sh tegevused ja tulemused.

Eestikeelse õppega seotud tegevusena on märgitud eestikeelse õpi- ja kasutusruumi suurendamine, mille tulemusena kasutatakse eesti keelt igapäevasuhtluses, õppetöös ja projektides; kasutamiseks ja praktiseerimiseks kasutatakse kõiki olemasolevaid võimalusi. Arengukava juurde kuulvas tegevuskavas on sõnastatud tegevused, indikaatorid, tähtajad ja vastutajad. Välja on toodud eesti keele ja võõrkeelte praktilise kasutamise tõhustamine, mille indikaatoriks on keeleõppe toetamine projektides osalemise, keelekohvikute, õpilasvahetuste ja keelelaagrite kaudu.

Arengukava täitmist on analüüsitud ning selle tulemusena on koostatud sisehindamise aruanne perioodi 2021–2024 kohta. Eesti keele ja eestikeelse õppega seondult on toodud välja, et eesti keele kasutusruum on suurenenud – eesti keel on saanud igapäeva suhtlus- ja töövahendiks – koolisisene kirj vahetus ja koosolekud toimuvad eesti keeles, eesti keele laialdasem kasutus

on avaldanud mõju koolikultuurile, on ennast õigustanud ning on aluseks eestikeelsele õppele üleminekul, keelekümblusklasside õpilased on näidanud häid tulemusi, eksamite ja tasemetööde tulemused on head. Kool on saanud keelekümbluse kvaliteediauhinna (2022).

Koolis on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud Eesti ning ka Tallinna samast osakaalust kõrgem. Koolis on põhihariduse lõpetajaid olnud nii keelekümbluses kui vene õppekeeles. Kui vene õppekeeles lõpetanute eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil on saanud B1 keeletaseme oluliselt väiksem osakaal õpilastest kui vene õppekeeles üldiselt, siis eesti keelekümbluses saavutab põhikooli lõpuks B1 keeletaseme valdavalt 100% eksami teinud lõpetajatest ning hilises keelekümbluses viimasel kahel aastal u 90%. Mõlemad osakaalud on kõrgemad kui samades õppekeeltes Eestis kokku. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami keskmise tulemuse suundumused on sarnased B1 keeletaseme saavutanutele.

Eesti keel teise keelena riigieksami tulemused on olnud valdavalt nii Eesti kui Tallinna keskmisest kõrgemad ning 2024. aastal esialgsetel andmetel eriti kõrged. B2 keeletaseme saavutas eesti keel teise keelena aines 2024. aastal eksamit teinud lõpetajatest 96% ning sama suundumus on ka keskmises eksamitulemuses. Nii B2 keeletaseme saavutanute osakaal kui eksami keskmine tulemus on olnud Eesti keskmisest kõrgemad 2019. aastast.

Koolis töötas 10.09.2024 seisuga 98 õppe- ja kasvatusala töötajat. Kvalifikatsioon vastas õppe- ja kasvatusala töötajatest nõuetele 61-1 (63%). 1873 õppetunnist 1199 (64%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele. Kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad annavad I kooliastmes 209 (56%), II kooliastmes 375 (65%), III kooliastmes 375 (60%), gümnaasiumiosas 240 (81%) tundi. 20 õpetajal on võimalik nõuetele vastavus saavutada õpetajakutse taotlemisel. Neli õpetajat, kelle kvalifikatsioon ei vasta nõuetele, õpivad ülikoolis bakalaureuse- ja viis magistriõppes.

Õpetajad on osalenud erinevatel eesti keele õpetamisega seotud koolitustel. Kool on tuntud kui LAK-õpet ning keelekümblusmetoodikat edukalt rakendav õppeasutus; õppealajuhataja ja varase keelekümbluse koordinaator on koolitanud õpetajaid kogu Eestist, õpetajad on jaganud parimaid praktikaid (lahtised tunnid, konverentsid, ümarlauad, seminarid). Sisehindamise aruandes on toodud välja, et tundide külastused ja koolitused on aidanud õpetajatel saavutada ühtset arusaama LAK-õppe rakendamisest.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Kooli õppekava ja õppekorraldus

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus¹ (edaspidi *PGS*) sätestab, et kooli õppekava kehtestab direktor, esitades õppekava või selle muudatused enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele.

Kooli õppekava kinnitati direktori käskkirjaga² õppeaasta alguses. Käskkirjas on märgitud, et kinnitati õppekava muudatused. Käskkirjale on lisatud kooli õppekava, pealkirjastatud Tallinna Pae Gümnaasium, õppekava üldosa 2024, ainekavasid lisatud ei olnud. Õppekava on esitatud arvamuse andmiseks kooli hoolekogule³ ja õppenõukogule⁴, õpilasesindusele esitatud ei olnud. Õppenõukogu koosoleku protokollist selgub, et otsustati kinnitada kooli õppekava üldosa muudatused ja põhikooli ainekavade uuendused ning sellega seotud põhikooli ja gümnaasiumi tunniplaani muudatused ning gümnaasiumi valikkursuste nimekiri. Protokollile on lisatud

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Direktori 13.09.2013 käskkirja nr 1-2/17 „Kooli õppekava muudatused“.

³ Hoolekogu 03.09.2024 koosoleku protokoll nr 1.

⁴ Õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 9.

tunnijaotusplaanid, aga millised olid muudatused üldosas ja ainekavades, protokollis välja toodud ei ole. Hoolekogu protokollist selgub, et hoolekogule on õppekava muudatusi tutvustatud, kuid dokumenti protokollile lisatud ei ole.

Direktori sõnul jäid ainekavad kinnitamata ekslikult. Järelevalvemenetluse ajal esitati direktori käskkiri⁵, millega oli kinnitatud õppekava üldosa koos ainekavadega ning õppekava oli arvamuse avaldamiseks esitatud ka õpilasesindusele⁶.

1.2. PGSi⁷ kohaselt peab kool avalikustama kooli õppekava oma veebilehel ja looma koolis võimalused nendega tutvumiseks paberil.

Õppekava koos kursuste ja ainekavadega on kooli veebilehel⁸ avalikustatud.

1.3. Põhikooli riiklik õppekava⁹ (edaspidi *PRÕK*) ja gümnaasiumi riiklik õppekava¹⁰ (edaspidi *GRÕK*) sätestavad nõuded kooli õppekavale.

1.3.1. **Õppekava üldosa**

Õppekava üldosa ei ole kooskõlas *PRÕK*is ja *GRÕK*is ning PGSis sätestatuga ja vajab täiendamist.

- 1) PGS¹¹ sätestab, et gümnaasiumis läbiviidavas õppes võib alates 2024/2025. õppeaastast kuni 2029/2030. õppeaastani olla muu keele osakaal kuni 40% kooli õppekavas määratud õppe mahust. Kooli õppekavaga määratud kohustuslike ja valikkursuste maht ei taga 60% ulatuses eestikeelset õpet 12. klassis, 10. ja 11. klassis on nõue täidetud. Kooli õppekava üldosas on kirjeldatud, et eestikeelse õppe osakaal tagatakse täiendavate valikkursustega, mis ei anna kindlust seaduses sätestatud mahu saavutamise piisavuseks. *GRÕK*¹² sätestab, et kui koolis toimub õpe osaliselt, kuid mitte rohkem kui 40% ulatuses muus keeles, tagab kool oma õppekavaga eesti kirjanduse, Eesti ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika ja geograafia õpetamise eesti keeles, seejuures arvestatakse võõrkeeleõpe muus keeles korraldatava õppe osaks. Kooli õppekava üldosas on gümnaasiumi 12. klasside tunnijaotusplaanis eesti keeles toimuvatena tähistatud ka võõrkeelte kursused.
- 2) PGS¹³ sätestab, et põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole õppekeel või kes koduses suhtluses räägivad õppekeelest erinevat keelt, mis on vähemalt ühe vanema emakeel, korraldab kool keele- ja kultuuriõpet, kui seda soovivad vähemalt kümme sama emakeele või koduse suhtluskeelega õpilast. Kooli õppekava üldosas on kirjas, et valikkursust „Emakeel ja kultuur“ korraldatakse, kui soovi on avaldanud vähemalt 12 õpilast.
- 3) *GRÕK*¹⁴ määratleb ainevaldkonnad ning kohustuslikud õppeained. Eesti keel teise keelena kuulub ainevaldkonda „Keel ja kirjandus“. Kooli õppekava üldosas on gümnaasiumi tunnijaotusplaanis paigutatud eesti keel teise keelena võõrkeelte ainevaldkonda.
- 4) *GRÕK*¹⁵ sätestab, et gümnaasiumi lõputunnistuse saab õpilane, kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid. Kooli õppekava üldosas on kirjas, et õpilane peab sooritama

⁵ Direktori 21.10.2024 käskkiri nr 1-2/19, allkirjastatud 29.10.2024.

⁶ Õpilasesinduse 24.09.2024 koosoleku protokoll 5/2024-2025.

⁷ PGS, § 69 lg 1.

⁸ <https://www.pae.tln.edu.ee/web7/index.php/et/oppetoo/oppekava>, 25.09.2024.

⁹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

¹⁰ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

¹¹ PGS, § 100¹⁶ lg 1.

¹² *GRÕK*, § 11 lg 3.

¹³ PGS, § 21 lg 2.

¹⁴ *GRÕK*, § 1 lg 5.

¹⁵ *GRÕK*, § 18 lg 3 p 2.

- gümnaasiumi lõpetamiseks A-võõrkeele riigieksami, kuid õpilasel on õigus sooritada võõrkeeleksam ka keeles, mida ta on õppinud väljaspool kooli.
- 5) PRÕK¹⁶ sätestab, et kooli õppekava üldosas esitatakse riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Kooli õppekavas on põhikooli tunnijaotusplaanis eraldi välja toodud valikainena matemaatika, kuid puudub selgitus, miks kohustuslik õppeaine on täiendavalt valikainete loetelus ja mida valikaine raames täiendavalt pakutakse.
 - 6) GRÕK¹⁷ sätestab, et kooli õppekava üldosas esitatakse õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted. Kooli õppekava gümnaasiumi tunnijaotusplaanist ei selgu, kas viis inglise keele (B2) kursust ning viis saksa/soome keele kursust on kohustuslikud valikkursused või õpilase poolt valitavad valikkursused, seega jääb arusaamatuks, kas õpilane peab õppima viis või kümme kursust vastavat võõrkeelt.
 - 7) GRÕK¹⁸ sätestab, et õpilase õppekoormuse kujundamisel tuleb arvestada võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel. Gümnaasiumi tunnijaotusplaanis on toodud vaid üks matemaatika, millel on 14 kursust. Puudub kirjeldus, mitu kursust õpetatakse laia matemaatikat ja mitu kursust kitsast matemaatikat.
 - 8) PRÕK¹⁹ sätestab, et õpilaste jagunemine õpperühmadesse on sooneutraalne ning lähtub õpilaste huvidest ja eelistustest. Vastuoluline on nii kooli õppekava üldosas kui ka valdkonnakavas nimetatud õppekorralduslik poiste ja tüdrukute gruppide moodustamine. Õppekava üldosas kirjeldatud õppekeelte valikust, kus tüdrukud õpivad eesti keeles ja poisid vene keeles, järeldub, et vahetust ei toimu. Ka valdkonnakavas ei ole kirjeldatud, kas, kuidas ja millises mahus toimub õppegruppidel ainete vahetus.

1.3.2. Ainevaldkonniti koondatud ainekavad klassiti/kursuseti

Keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, sotsiaalainete, tehnoloogia valdkondade kavad ja ainekavad vajavad täiendamist.

- 1) Põhikooli keele ja kirjanduse valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²⁰ nõuetele valdkonnakava üldosa, milles puudub üldpädevuste ja õppekava läbivate teemade lahtikirjutus.
- 2) Põhikooli võõrkeelte valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²¹ nõuetele A-võõrkeele ainekava, milles on kirjeldatud õpitulemused 1. ja 2. klassile, mis on aluseks kooliastme, sh 3. klassi õpitulemuste saavutamiseks. Kooli õppekava üldosas esitatud tunnijaotusplaanidest ei nähtu, et inglise keel oleks kohustuslik õppeaine. 1. ja 2. klassis on ka ilma inglise keele tundideta maksimaalne nädalakoormus täis. Üldosas sätestatakse, et 1. ja 2. klassis toimuvad inglise keele ringitunnid.
- 3) Põhikooli loodusainete valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²² nõuetele loodusõpetuse ja geograafia ainekavad. Loodusõpetuse ainekavas on 6. klassi õppesisu kirjeldamise aluseks ainekava kehtetu versioon, mistõttu õppesisu ei toeta kirjeldatud õpitulemuste saavutamist. Geograafia ainekavas puudub õppesisu metsamajandusega seotud õpitulemuste saavutamiseks.
- 4) Põhikooli matemaatika valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²³ nõuetele valdkonnakava üldosa ja matemaatika ainekava. Valdkonnakava üldosas puuduvad kirjeldused, kuidas toetatakse üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning lõimitakse õppeaineid. Matemaatika ainekavas puuduvad mitmed õpitulemused ja osaliselt õppesisu, sealhulgas puudub näiteks II ja III kooliastme kõigis klassides teema „Probleemide lahendamine“

¹⁶ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹⁷ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

¹⁸ GRÕK, § 11 lg 4.

¹⁹ PRÕK, lisa 7 p 1.2.

²⁰ PRÕK, lisa 1.

²¹ PRÕK, lisa 8.

²² PRÕK, lisa 4.

²³ PRÕK, lisa 5.

- õpitulemuste saavutamiseks vajalik õppesisu.
- 5) Gümnaasiumi võõrkeelte valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁴ nõuetele inglise keele ainekava, sest kirjeldatud kümne kursuse õpitulemused ja õppesisu korduvad ja tegelik kursuste õpitulemuste ja õppesisu kirjeldus puudub.
 - 6) Gümnaasiumi matemaatika valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁵ nõuetele valdkonnakava üldosa ja laia matemaatika ainekava. Valdkonnakava üldosas puuduvad kõigi üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid. Laina matemaatika ainekavas on õpitulemused ja õppesisu kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.
 - 7) Gümnaasiumi sotsiaalainete valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁶ nõuetele inimeseõpetuse ainekava, milles on õpitulemused ja õppesisu kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.

1.4. Seadus²⁷ sätestab, et gümnaasiumis läbiviidavas õppes võib alates 2024/2025. õppeaastast kuni 2029/2030. õppeaastani olla muu keele osakaal kuni 40 protsenti kooli õppekavas määratud õppe mahust. See tähendab, et eesti keeles omandatud gümnaasiumihariduse ning seda kinnitava gümnaasiumi lõputunnistuse väljastamiseks peab gümnaasiumi lõpetamiseks minimaalselt 60 protsenti õppes olema õpilasel läbitud eesti keeles.

Koolis on gümnaasiumiosas muu keele osakaal rohkem kui 40 protsenti kooli õppekavas määratud õppe mahust.

Direktori selgituse kohaselt on lahendus 10. ja 11. klassi õpilastele olemas. 12. klassis kohustuslike eestikeelsete kursuste maht tagatud ei ole. Kool arvestas varasemalt 96 kohustusliku kursusega, aga ei arvestatud, et kursuste lisandudes peab suurenema ka eestikeelsete kursuste arv ning ei arvestatud, et muudatus, mis jõustus 01.09.2023, puudutab ka juba gümnaasiumiosas õpinguid alustanud õpilasi.

Keeleseaduse²⁸ kohaselt loetakse haridus eesti keeles omandatuks juhul, kui vähemalt 60% õppetööst on toimunud eesti keeles ning isik, kes on eesti keeles omandanud gümnaasiumihariduse, ei pea eesti keele tasemeeksamit sooritama²⁹. See tähendab, et õpilasele väljastatava gümnaasiumi lõputunnistusega kinnitab kooli direktor, et õpilane on läbinud gümnaasiumi jooksul minimaalselt 60% õppes eesti keeles ning õpilase keeleoskustaset saab lugeda võrdväärseks C1 keeletasemega. Kui kool annab välja valel alustel lõputunnistuse, mis ei peegelda tegelikku õpilase poolt läbitud eestikeelse õppe mahtu, toimitakse õigusvastaselt.

1.5. Kui koolis korraldatakse õpet nii PRÕKi kui ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava³⁰ (edaspidi *PLRÕK*) järgi, peab kool koostama ühise õppekava üldosa, lähtudes nii PRÕKis kui PLRÕKis sätestatust. Samuti tuleb esitada õppekava osana ainevaldkondade ainekavad, mis lähtuvad PRÕKist ja PLRÕKist.

Lihtsustatud õppe korraldust kooli õppekava ei sisalda. Järelevalve ajal lihtsustatud õppekaval õpilasi koolis ei õppinud.

²⁴ GRÕK, lisa 7.

²⁵ GRÕK, lisa 5.

²⁶ GRÕK, lisa 6.

²⁷ PGS, § 100¹⁶.

²⁸ Keeleseadus, § 26 lg 4.

²⁹ Keeleseadus, § 26 lg 3.

³⁰ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

1.6. PGS³¹ kohaselt peab kooli direktor kehtestama päevakava. Sotsiaalministri määruse³² kohaselt peab tunniplaani olema päevakava osa ja see koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest.

Direktor oli õppeaasta alguses kehtestanud³³ päevakava, millega oli kinnitatud õppepäeva ja õppetöö korraldus, õpilaste toitlustamine, tunniplaani koostamise ja kontrolltööde planeerimise kord, kodused õpiülesanded, õppekavavälised huviringid, arenguringi „Liberi“ töökorraldus, temperatuuri mõju õppetegevuse korraldamisele. Tunniplaani päevakava lisana kinnitatud ei olnud, samuti ei olnud päevakavaga kinnitatud õppetundide kellaaegasid. Tunniplaani oli kinnitatud³⁴ eraldi dokumendina.

Järelevalvemenetluse ajal kinnitas³⁵ direktor päevakava koos tunniplaaniga. Päevakavas olid esitatud ka õppetundide kellaajad.

Kuna kool töötab kahes vahetuses, algavad mitmetel klassidel õppetunnid alates kolmandast, neljandast, viiendast või kuuendast tunnist.

Vestlusel osalenud 9. klassi õpilased tõid välja, et õppetundide hiline algus pikendab olulisel määral nende koolipäeva ning neil ei ole seetõttu võimalik osaleda huvitegevuses ning hiline koolipäeva lõpp jätab vähem aega kodutöödeks. 12. klassi õpilased lisasid, et vahetunnid võiks olla lühemad, et koolipäev oleks natuke lühem.

1.7. PGS³⁶ sätestab õpilase suurima lubatud nädala õppekoormuse.

Järelevalves selgus, et lõpuklasside õpilastel on kohustuslikud ringitunnid. Vestlusel osalenud 9. klassi keekekümbelklasside õpilased märkisid, et neil on kohustuslikud ringitunnid matemaatikas, kus valmistatakse eksamiteks. Tunnid toimuvad eesti keeles. Õpilaste arvates on tunnid vajalikud ja nad osalevad seal meelsasti, kuna need tunnid on ettevalmistuseks lõpueksamiks. Ringitunnid, mille eesmärk on valmistumine lõpueksamiteks, on ka inglise ja eesti keeles, aga nendes osalemine ei ole kohustuslik. 12. klassi õpilased lisasid, et kohustuslikud lisatunnid on matemaatikas ja inglise keeles ning need on tasulised.

Kooli tunniplaanis ringitunnid ei kajastu. Kui ringitunnid on õpilastele kohustuslikud, on ületatud õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus. Kohustuslik tasuline ringitund ei ole lubatav, sest munitsipaalkool ei saa õppemaksu küsida ka varjatud kujul ning huviring ei saa olla kohustuslik õppetöö osa.

1.8. PGS³⁷ sätestab põhikooli õpilaste arvud klassis ja õpperühmas. Klassi täitumuse ülemine piimorm põhikoolis on 24 õpilast³⁸. Kui õpe on korraldatud õpperühmadena, kohaldatakse ka õpperühmadele klassi täitumuse ülemist piinormi. Kooli pidaja võib³⁹ erandjuhul direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul suurendada õpilaste arvu üle piinormi üheks õppeaastaks konkreetses klassis juhul, kui kõik tervisekaitse- ja ohutusnõuded on täidetud.

³¹ PGS, § 25 lg 6.

³² Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

³³ Direktori 03.09.2024 käskkiri nr 1-2/12 „Tallinna Pae Gümnaasiumi päevakava“.

³⁴ Direktori 13.09.2024 käskkiri nr 2-1/269 „Tunniplaani kinnitamine“.

³⁵ Direktori 28.10.2024 käskkiri nr 1-2/21 „Kooli päevakava kinnitamine.“

³⁶ PGS, § 25 lg 2, PRÕK, § 15 lg 3.

³⁷ PGS, § 26.

³⁸ PGS, § 26 lg 1.

³⁹ PGS, § 26 lg 3.

Kooli direktor on esitanud⁴⁰ pidajale taotluse klassi täituvuse piirnormi suurendamiseks 26 klassis: 1.a (25 õpilast), 1.b (25), 1.c (28), 2.a (28), 2.b (27), 2.c (26), 3.a (28), 3.b (27), 3.c (28), 3.e (25), 4.a (27), 4.b (26), 5.a (26), 5.b (28), 5.c (25), 6.a (27), 6.b (25), 6.e (27), 7.b (25), 7.e (25), 8.a (29), 8.b (27), 8.c (28), 9.a (31), 9.b (31), 9.c (25), 9.d (26) klassis.

Hoolekogu on nõusoleku andnud⁴¹, direktor on ettepaneku⁴² pidajale esitanud peale õppeaasta algust, kui klassikomplektid olid juba moodustatud. Hoolekogu protokollis ja direktori taotluses puuduvad põhjendused, miks on vajalik eeltoodud klassides ületada klassi täitumuse ülemist piirnormi ning kas on täidetud tervisekaitse- ja ohutusnõuded.

Pidaja kinnitas⁴³ klassi täituvuse piirnormi suurendamise järelevalvemenetluse ajal. Põhjendusena on märgitud õdede-vendade kooli võtmine ja asjaolu, et klassi õpilaste arvu on juba suurendatud ning olemasolevate õpilaste väljaarvamiseks puudub alus.

Järelevalves selgus, et klassi täituvuse piirnorm võrreldes pidajale esitatud taotlusega on ületatud ka 8.e klassis (25 õpilast). Seega on klassi täituvuse piirnormi suurendatud 27 klassis. Kool ei saa suurendada klassi täituvuse piirnormi, kui selleks puudub pidaja kinnitus ning puuduvad andmed tervisekaitse- ja ohutusnõuete täitmise kohta.

Vestlustel osalenud õpilased tõid välja, et koolis on liiga palju õpilasi ja liiga vähe ruumi. Direktori sõnul on teeninduspiirkonnas õpilasi palju ning seetõttu on õpilaste arvud ületatud, lisaks on tulnud õpilasi Ukrainast. Kool töötab kahes vahetuses. Koolil on kolm moodulklassi. Järgmisest õppeaastast on plaanis võtta kasutusele veel viis moodulit ja minna üle ühte vahetusse. Pidaja esindaja sõnul püütakse olukorda lahendada lisamoodulitega.

1.9. PGS⁴⁴ sätestab, et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra peab kehtestama kooli direktor, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ning hoolekogule⁴⁵.

Arenguvestluste kord on esitatud arvamuse avaldamiseks õppenõukogule⁴⁶ ja hoolekogule⁴⁷. Kord on koostatud ainult vene keeles. Järelevalves ei esitatud direktori käskkirja arenguvestluste korra kinnitamise kohta, kuna see on kinnitatud aastal 2007 ning käskkirja ei ole säilitatud.

Vestlustel osalenud õpilased tõid välja, et arenguvestlusi õpilastega viiakse läbi klassijuhatajaga, lapsevanemad osalevad soovi korral. 9. klassi õpilaste sõnul nende vanemaid arenguvestlusele ei ole kaasatud, sama kinnitasid 12. klassi õpilased.

Direktor selgitas, et kool on töötamas välja uut korda, kus on sätestatud, et arenguvestlusel peavad osalema õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem (vanemad). Vestluste läbiviimiseks on koolis koostatud küsimustik.

⁴⁰ Direktori 04.09.2024 kiri 1-11/143-1.

⁴¹ Hoolekogu 03.09.2024 koosoleku protokoll nr 1.

⁴² Direktori 04.09.2024 kiri 1-11/143-1.

⁴³ Tallinna Haridusameti juhataja 28.10.2024 käskkiri nr T-7-1/24/507.

⁴⁴ PGS, § 37 lg 6.

⁴⁵ PGS, § 37 lg 7.

⁴⁶ Õppenõukogu 09.11.2007 koosoleku protokoll 2.

⁴⁷ Hoolekogu 20.11.2007 koosoleku protokoll 2.

1.10. Ettepanekud direktorile

- 1.10.1. Kooli õppekavas puudub lihtsustatud õppe korraldus. Kirjeldada kooli õppekavas lihtsustatud õppekaval õppivate õpilaste õppekorraldust, et koolil oleks valmisolek vajaduse korral rakendada õpet ka lihtsustatud õppekava alusel.
- 1.10.2. Kooli õppekava üldosas on kirjas, et laia matemaatika järgi õppinud õpilane saab üle minna kitsale matemaatikale esimese kursuse jooksul. Kaaluda selle võimaluse pikendamist 11. klassi alguseni, et jätta õpilastele kogu 10. klassi vältel võimalus minna üle kitsale matemaatikale, kui laia matemaatika õppimine osutub võimetele mittevastavaks ja võib ohustada koolis püsimist.
- 1.10.3. Kooli õppekava üldosas on digipädevuse kujundamise juures lause, et kool on digitaalselt varustatud, koolis on vabalt kasutatav Wifi võrk. Väide vajab täpsustamist ja põhjendamist, sest ainuüksi Wifi võrgu olemasolu ei taga kooli digitaalset varustatust ja õpilaste digipädevuse saavutamist.
- 1.10.4. Klassi täitumuse ülemised piirnormid on põhikoolis mitmetes klassides ületatud. Leida võimalusi väiksema õpilaste arvuga klasside moodustamiseks, tagamaks paremad võimalused õpilaste arengu toetamiseks ning õppetundides erinevate metoodikate rakendamiseks.

1.11. Ettekirjutused pidajale

- 1.11.1. Tagada kooli õppekavas üldosa, ainevaldkonnakavade, valikõppeainete ja valikkursuste kavade esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikest 5 järgmistes osades:
 - 1.11.1.1. Tagada eestikeelsete kursuste osakaal kooli gümnaasiumi õppekavas mahus vähemalt 60%, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §100¹⁶ lõikest 1.
 - 1.11.1.2. Sätestada õppekavas keele- ja kultuuriõppe võimalus põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole õppekeel või kes koduses suhtluses räägivad õppekeelest erinevat keelt, mis on vähemalt ühe vanema emakeel, kui seda soovivad vähemalt kümme sama emakeele või koduse suhtluskeelega õpilast, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikest 2.
 - 1.11.1.3. Paigutada gümnaasiumi tunnijaotusplaanis eesti keel teise keelena ainevaldkonda keel ja kirjandus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 1 lõikes 5 sätestatust.
 - 1.11.1.4. Kehtestada õppekava üldosas, et gümnaasiumi lõputunnistuse saab õpilane, kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 18 lõike 3 punktis 2 kehtestatust.
 - 1.11.1.5. Sätestada õppekavas, et õpilase õppekoormuse kujundamisel arvestatakse võimalusega valida kitsa ja laia matemaatika vahel, ning kirjeldada, mitu kursust õpetatakse laia matemaatikat ja mitu kursust kitsast matemaatikat, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lõikes 4 kehtestatust.
 - 1.11.1.6. Kirjeldada õppekavas, mil viisil toimub õpilaste sooneutraalne jagunemine õpperühmadesse ning mil viisil lähtutakse õpilaste huvidest ja eelistustest, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7 punktis 1.2 kehtestatust.
 - 1.11.1.7. Täiendada keele ja kirjanduse valdkonnakava üldosa, lisades üldpädevuste ja õppekava läbivate teemade kirjeldus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 1 kehtestatust.

- 1.11.1.8. Täiendada võõrkeelte valdkonnakava, sätestades tunnijaotusplaanis 1. ja 2. klassis kohustuslik inglise keele õpe, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 8 kehtestatust.
- 1.11.1.9. Täiendada põhikooli loodusainete valdkonnakava, kirjeldades loodusõpetuse 6. klassi ainekavas, mil viisil saavutatakse õpitulemused, ning lisada geograafia ainekavasse õppesisu metsamajandusega seotud õpitulemuste saavutamiseks, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 4 kehtestatust.
- 1.11.1.10. Täiendada matemaatika valdkonnakava üldosa ja matemaatika ainekava, lisades kirjeldused, kuidas toetatakse üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning lõimitakse õppeaineid, ning lisades õpitulemuste saavutamiseks vajalik õppesisu, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 5 kehtestatust.
- 1.11.1.11. Täiendada gümnaasiumi võõrkeelte ainekavas inglise keele ainekava, lisades õppesisu ja õpitulemuste kirjeldus, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas 7 kehtestatust.
- 1.11.1.12. Täiendada gümnaasiumi matemaatika valdkonnakava üldosa ja laia matemaatika ainekava, lisades kõigi üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid, ning viia õppesisu ja õpitulemused kooskõlla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas 5 kehtestatuga.
- 1.11.1.13. Täiendada gümnaasiumi sotsiaalainete valdkonnakava ning viia õppesisu ja õpitulemused kooskõlla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas 6 kehtestatuga.
Ettekirjutuse 1.11.1 täitmise tähtaeg: 01.02.2025.
- 1.11.2. Tagada arenguvestluste läbiviimine kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikega 6, mille kohaselt peavad osalema arenguvestlusel õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Täitmise tähtaeg: 01.06.2025.
- 1.11.3. Tagada, et õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus vastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust PG Sis⁴⁸ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse⁴⁹ kantud andmete vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Koolis töötas 10.10.2024 seisuga 98 õppe- ja kasvatusala töötajat: direktor, 2 õppealajuhatajat, 92 õpetajat, sotsiaalpedagoog, eripedagoog ning logopeed.

2.1. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel.

- 1) Õpetaja (eesti keel teise keelena, kunst, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus I kooliaste 13 t, eesti keel teise keelena II kooliaste 10 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2020.
- 2) Õpetaja (ajalugu II kooliaste 6 t, III kooliaste 6 t, gümnaasiumiosa 8 t) – puudub õpetajakutse. Õpetaja kvalifikatsioon ühiskonnaõpetuse õpetajana (10 t) vastab nõuetele, ajalooõpetajana ei vasta. EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks, töötab alates 01.09.2008.
- 3) Õpetaja (inglise keel II kooliaste 9 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 07.03.2022.

⁴⁸ PGS, § 74¹.

⁴⁹ EHIS, väljavõte 10.10.2024.

- 4) Õpetaja (inglise keel I kooliaste 6 t, II kooliaste 9 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 26.08.2024–25.08.2025.
- 5) Õpetaja (inglise keel, gümnaasiumiosa 14 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2013.
- 6) Õpetaja (inglise keel II kooliaste 12 t) – puudub õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 22.08.2023–21.08.2025.
Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 22.08.2023–21.08.2024 ja 22.08.2024–21.08.2025.
- 7) Õpetaja (inglise keel II kooliaste 3 t, gümnaasiumiosa 19 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 8) Õpetaja (tööõpetus II kooliaste 10 t, kunst, matemaatika III kooliaste 10 t, kunst III kooliaste 8 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2017.
- 9) Õpetaja (eesti keel teise keelena, kunst, matemaatika, tööõpetus II kooliaste 22 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 26.08.2024–25.08.2025. Õpetaja õpib Tallinna Ülikoolis bakalaureuseõppes.
- 10) Õpetaja (inglise keel II kooliaste 12 t, III kooliaste 3 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 26.08.2024–25.08.2025. Õpetaja õpib Tallinna Ülikoolis bakalaureuseõppes.
- 11) Õpetaja (geograafia III kooliaste 18 t, geograafia gümnaasiumiosa 4 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.01.2018.
- 12) Õpetaja (inimeseõpetus II, III kooliaste, 16 t, karjääriõpetus gümnaasiumiosa 3 t, majandusõpetus III kooliaste 4 t) – puudub õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2023–31.08.2025.
Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 01.09.2023–31.08.2024 ja 01.09.2024–31.08.2025.
- 13) Õpetaja (kehaline kasvatus I kooliaste 8 t, liikumisõpetus II kooliaste 15 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 26.08.2024.
- 14) Õpetaja (eesti keel teise keelena, inimeseõpetus, kunst, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus I kooliaste, 19 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 16.08.2023–15.08.2025.
Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 16.08.2023–15.08.2024 ja 16.08.2024–15.08.2025.
- 15) Õpetaja (inglise keel II, III kooliaste 15 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 10.10.2023–09.10.2024. Seisuga 11.10.2024 oli leping lõpetamata.
Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 10.10.2023–09.10.2024 ja 10.10.2024–09.10.2025.
- 16) Õpetaja (kunst III kooliaste 6 t, gümnaasiumiosa 5 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2013.
- 17) Õpetaja (eesti keel teise keelena II, III kooliaste 15 t, inglise keel II kooliaste 3 t) – puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 02.09.2024.
- 18) Õpetaja (muusika II, III kooliaste, gümnaasiumiosa 31 t, geograafia III kooliaste 2 t) –

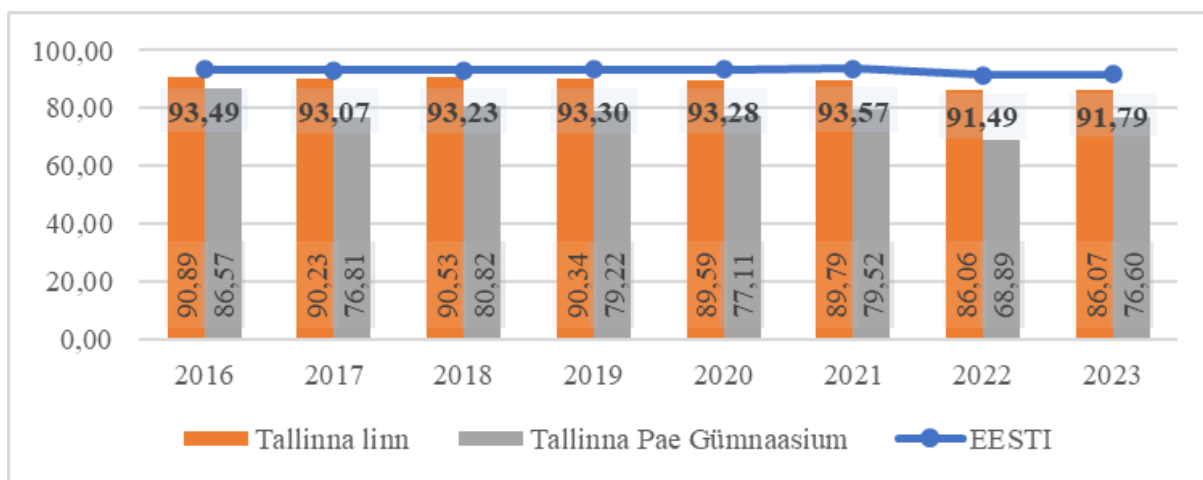
- puudub õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2017. Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus puudus.
- 19) Õpetaja (kehaline kasvatus II, III kooliaste 19 t) – puudub õpetajakutse, EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2019.
 - 20) Eripedagoog (koormus 1,0) – puudub erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või eripedagoogi kutse. Töötab alates 01.09.2018. Töötaja annab 10 õppetundi, kirjandus, vene keel II, III kooliaste. Õpetajana vastab kvalifikatsioon nõuetele.
 - 21) Õpetaja (inglise keel III kooliaste 15 t) – puudub õpetajakutse, EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 08.01.2018..
 - 22) Õpetaja (eesti keel teise keelena III kooliaste 20 t) – puudub õpetajakutse, EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 22.08.2023.
 - 23) Õpetaja (inglise keel II, III kooliaste 15 t) – puudub õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 22.08.2023–21.08.2025. Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 22.08.2023–21.08.2024 ja 22.08.2024–21.08.2025.
 - 24) Õpetaja (loodusõpetus III kooliaste 6 t, füüsika III kooliaste 6 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 19.09.2023–18.09.2025. Õpib Tallinna Ülikooli bakalaureuseõppes. Järelevalves selgus, et EHISes on ekslikult jäänud tegemata töölepingu lõpetamise mäрге ja tegelikult on sõlmitud aastased töölepingud perioodideks 19.09.2023–18.09.2024 ja 19.09.2024–18.09.2025.
 - 25) Õpetaja (eesti keel I kooliaste 20 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2022. Õpib Tallinna Ülikoolis magistriõppes.
 - 26) Õpetaja (inglise keel III kooliaste 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 01.09.2024–31.08.2025. Puudub eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.
Selgitame, et kui õpetajal puudub eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele, ei saa tähtajalist töölepingut sõlmida.
 - 27) Õpetaja (eesti keel teise keelena I, II kooliaste, loodusõpetus, tööõpetus I kooliaste 27 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2020.
 - 28) Õpetaja (kehaline kasvatus II–III kooliaste, 20 t, liikumisõpetus I kooliaste 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2022. Õpib Tartu Ülikooli Narva Kolledžis magistriõppes.
 - 29) Õpetaja (eesti keel teise keelena II kooliaste 5 t, kunst II, III kooliaste 9 t) — puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 02.09.2024–01.08.2025. Õpib Tallinna Ülikoolis magistriõppes.
 - 30) Õpetaja (bioloogia, keemia, matemaatika III kooliaste 26 t) – puudub õpetajakutse, EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.01.2020.
 - 31) Õpetaja (eesti keel teise keelena I–III kooliaste, 26 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2023.
 - 32) Õpetaja (inglise keel I, II kooliaste 9 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2018.
 - 33) Õpetaja (eesti keel teise keelena, inimeseõpetus, kunst, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus I kooliaste 24 t, kunst, tööõpetus II kooliaste 2 t) – puuduvad magistrikraad ja

õpetajakutse. EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.09.2021.

- 34) Õpetaja (inimeseõpetus, kunst, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus, vene keel I kooliaste 13 t) – puudub õpetajakutse, EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajatu tööleping. Töötab alates 01.11.2013.
- 35) Õpetaja (eesti keel teise keelena, inimeseõpetus, kunst, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus I kooliaste 22 t) – puudub õpetajakutse, EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 28.08.2024–27.08.2025.
- 36) Õpetaja (bioloogia III kooliaste 15 t) – puudub õpetajakutse, EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 22.08.2024–21.08.2025.
- 37) Õpetaja (eesti keel, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika, tööõpetus I kooliaste, 20 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks, sõlmitud tähtajaline tööleping 24.08.2024–23.08.2025. Õpib Tallinna Ülikoolis bakalaureuseõppes.

Kvalifikatsioon vastas õppe- ja kasvatusala töötajatest nõuetele 61-l (63%). 1873 õppetunnist 1199 (64%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele. Kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad annavad I kooliastmes 209 (56%), II kooliastmes 375 (65%), III kooliastmes 375 (60%), gümnaasiumiosas 240 tundi (81%). 20 õpetajal on võimalik nõuetele vastavus saavutada õpetajakutse taotlemisel. Neli õpetajat õpivad ülikoolis bakalaureuse- ja viis magistriõppes.

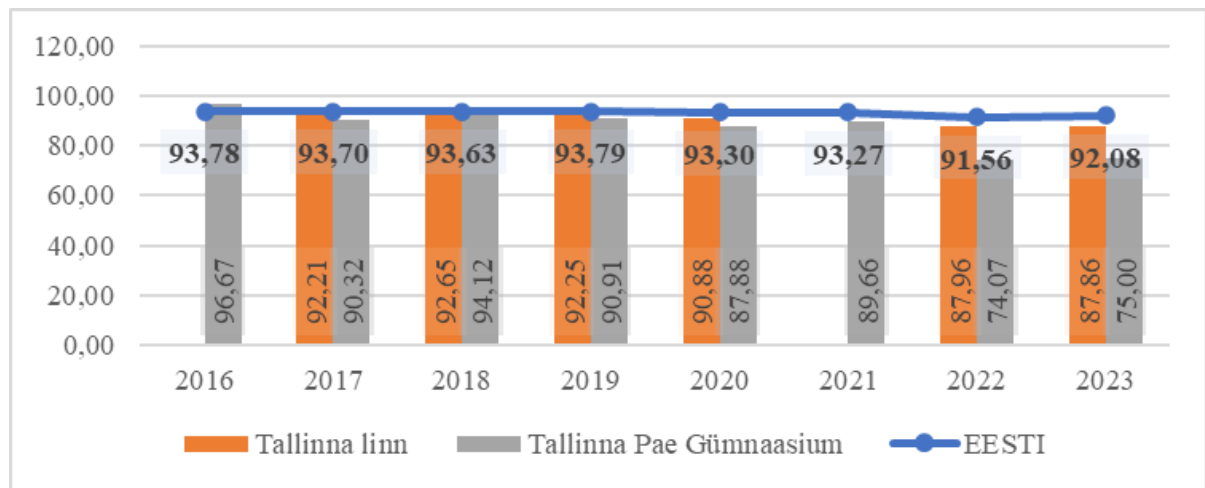
Koolis on riigikeeleoskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud läbivalt madalam kui Eestis ja Tallinnas. 2023/2024. õppeaastal ei vastanud veerandil kooli õpetajatest eesti keele oskus nõuetele (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele põhikoolis, %.

Allikas: EHIS

Riigikeeleoskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal gümnaasiumiosas on samuti nii Eesti kui Tallinna keskmisest madalam – 2023/2024. õppeaastal ei vastanud veerandil õpetajatest eesti keele oskus nõuetele (joonis 2).

Joonis 2. Õpetajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele gümnaasiumis, %.

Allikas: EHIS

Järelevalves selgus, et riigikeeleoskus ei vasta keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele ühel õpetajal, kelle keeletase on A2. Keeleamet on ettekirjutuse B2 keeleeksami sooritamiseks teinud kolmele õppe- ja kasvatusala töötajale, neist ükski pole ettekirjutust täitnud.

Direktori sõnul käivad õpetajad aastaid koolitusel, aga lävend on jäänud ületamata, kõik õpetajad õpivad ka praegu.

Joonistel 1 ja 2 kasutatud andmete aluseks on kooli esitatud andmed Eesti hariduse infosüsteemis. Arvesse ei võeta enne 01.07.1999 väljastatud kategooriatunnistusi (A–F), kuna need pole viidud vastavusse keeleoskustasemetega. Seega ei ole need piisavaks aluseks otsustamiseks, et isiku keeleoskus on piisav või konkreetsel keeleoskustasemel. Kategooriatunnistust omava isiku puhul peab tööandja iga töötaja puhul eraldi otsustama, kas töötaja keeleoskus on piisav ametikohal töötamiseks või mitte. Tööandja võib kahtluse korral pöörduda Keeleametisse. EHISe andmetel⁵⁰ on kategooriatunnistused 13 õpetajal.

2.2. PGSi⁵¹ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus.

Koolis töötavad EHISe⁵² andmetel sotsiaalpedagoog 0,3, eripedagoog 1,0, logopeed 1,0 ametikohaga.

Järelevalves selgus, et koolis töötab ka psühholoog, 1,0 ametikohaga, ja ka teine sotsiaalpedagoog, 1,0 ametikohaga, kelle andmed EHISes ei kajastunud, ning sotsiaalpedagoogil on 0,6, mitte 0,3 ametikohta, nagu on märgitud EHISes. Lisaks on koolis HEVKO 1,0 ametikohaga. Eripedagoogi kvalifikatsioon ei vasta nõuetele, seega ei saa eripedagoogi teenust lugeda tagatuks.

Direktori hinnangul on koolis tugev tugimeeskond ja hea koostöö lastevanematega, Rajaleidjaga, linnaosavalitsuse laste heaolu spetsialistidega ja Tallinna Õppenõustamiskeskusega. Ametikohtade suurus on tema hinnangul piisav. Kooli tugimeeskond sai eelmisel õppeaastal tunnustuse hea koostöö eest linnavalitsuse poolt, ümarlaudadesse on kaasatud spetsialiste ka väljastpoolt kooli.

⁵⁰ EHIS, väljavõte 10.10.2024.

⁵¹ PGS, § 37 lg 2.

⁵² EHIS, väljavõte 10.10.2024.

2.3. Direktor võib sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks õpetajaga, kellel on vähemalt keskharidus ja kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpiesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Sellisel juhul peab direktor korraldama aasta jooksul uue avaliku konkursi⁵³.

Konkursid vabadele ametikohtadele on välja kuulutatud. Direktor märkis, et konkurssidega on saadud kõik ametikohad täidetud. Positiivseks peetakse, et tööle soovivad tulla kooli vilistlased, käesoleval õppeaastal õpetavad vilistlased loodusõpetust, inglise keelt, kehalist kasvatust ning ka õpetaja abi on kooli endine vilistlane.

2.4. Õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmise läbiviimise korra peab kehtestama kooli hoolekogu⁵⁴.

Kooli hoolekogu on vastava korra kehtestanud⁵⁵.

2.5. Õpetaja kutsestandardi kohaselt otsib õpetaja võimalusi enesearendamiseks, arvestades ka haridusasutuse arenguvajadusi. Järelevalves oli vaatluse all, kas eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad on osalenud tänapäevasest õpikäsitusest lähtuvatel meetodikakoolitustel, eesti keele ja eestikeelse õppe meetodika koolitustel.

Eesti keele ja eestikeelse õppe meetodika koolitustel mahuga 40 ja enam tundi on viimase viie aasta jooksul osalenud neli õppe- ja kasvatusala töötajat⁵⁶: õppimist toetavad õppemeetodid eesti keele kui teise keele õpetajatele, klassiõpetaja mitmekeelses klassis, üks õpetaja on osalenud koolitusel LAK-õppe põhimõtted klassiõpetajale.

Kooli sisehindamise aruandes on toodud välja, et koolitustel osalevate õpetajate osakaal õpetajate üldarvust on 100% ning koolitustel saadud teadmisi rakendavad õpetajad igapäevatöösse, jagades parimaid praktikaid kolleegidega ainesektsiooni tegevuse kaudu. Parendustegevuseks on õpetajate suunamine eesti keele kursustele riigikeeleoskuse tõstmiseks ja tasemeeksami sooritamiseks.

Direktori sõnul viiakse läbi palju sisekoolitusi. Üks kord kuus on õpilastel iseseisva õppimise päev, mida õpetajad kasutavad koolitusteks. Osaletakse ülikooli, Õpetajate Maja, meetodika- ja kompetentsikeskuse poolt korraldatavatel koolitustel, suvekoolis. Paljud õpetajad õpivad tasemeõppes: 4 õpetajat õpib bakalaureuse-, 11 magistri- ja 1 doktoriõppes. Haridustehnoloog tõi kooli tugevusena välja, et koolis toetatakse õpetajate osalust koolitustel ja selleks on loodud paindlikud võimalused.

2.6. Ettepanekud direktorile

2.6.1. Motiveerida õpetajaid taotlema õpetajakutset, saavutamaks nõuetekohane kvalifikatsioon.

2.6.2. Julgustada õpetajaid, kellel on kategooriatunnistus, osalema riigikeele eksamil, tagamaks kindlus riigikeeleoskuse vastavusest nõuetele.

⁵³ PGS, § 74 lg 7.

⁵⁴ PGS, § 74 lg 6.

⁵⁵ Hoolekogu 21.10.2024 protokolliga kinnitatud „Tallinna Pae Gümnaasiumi õppejuhi, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord“.

⁵⁶ EHIS, väljavõte 10.09.2024.

2.7. Ettekirjutused pidajale

- 2.7.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9, tagada avalike konkursside korraldamine nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.12.2025. Täitmise tähtaeg: 01.01.2026.
- 2.7.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.
- 2.7.3. Tagada kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikele 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.
- 2.7.4. Tagada õpilastele koolis tasuta eripedagoogi teenuse osutamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning § 74¹ lõikele 7. Täitmise tähtaeg: 01.02.2025.
- 2.7.5. Tagada õppe- ja kasvatusala töötajate andmete õigsus Eesti hariduse infosüsteemis, lähtudes Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ §-st 20, mille kohaselt tehakse sissekanded infosüsteemi alusdokumentide alusel. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.01.2025.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. PGSi⁵⁷ kohaselt peab õppekeskkond toetama õpilase arengut ja koolis tuleb lähtuda õppe- ja kasvatusgevuse korraldamisel riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

Koolis on nii eesti kui ka vene õppekeele klassid. 2024/2025. õppeaastal on koolis 49 klassikomplekti, neist põhikoolis on 43 ja gümnaasiumiastmes kuus klassi. Põhikooli 19 klassis õpitakse keelekümluse mudeli järgi.

Kooli veebileht on eestikeelne, asjaajamisel ja töökoosolekutel kasutatakse eesti keelt. Järelevalves nähtus, et õppetunnivälisel suhtlemisel kasutatakse nii eesti kui vene keelt, õpilased suhtlevad valdavalt vene keeles, ka mitmed õpetajad kasutasid omavahelises suhtluses vene keelt. Kooli õpperuumides olev teave oli eestikeelne. Klassiruumides oli palju eestikeelset infomaterjali.

Vestlusel osalenud õpilased tõid välja, et koolis on palju õpetajaid, kes vene keelt ei räägi, ning nendega saab suhelda ka õppetunniväliselt eesti keeles ning see on hea võimalus praktiseerida eesti keelt. Samas toodi välja, et paljud õpetajad suhtlevad õpilastega väljaspool õppetundi vene keeles. 12. klassi õpilased märkisid, et eesti keele oskusele aitaks kaasa, kui koolis oleks rohkem eestikeelseid üritusi, oleks rohkem võimalusi praktiseerida eesti keelt, nt oleks koostööüritusi eesti õppekeele klassidega. Õpilaste hinnangul on suhtluspraktika olnud vähene, mistõttu võib järgmisel haridustasemel õpinguid jätkates alguses tekkida raskusi, eelkõige terminoloogias.

3.2. Vastavalt õigusaktides sätestatule peab õppekeskkond soodustama kommunikatiivset keeleõpet⁵⁸, kus õpilastel on omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskuj, nt rühmapõhine õpe.

⁵⁷ PGS, § 19.

⁵⁸ PGS, § 19 lg 1, PRÕK, § 6 lg 1.

Järelevalves vaadeldi üheksat õppetundi, mis hõlmasid kõiki kooliastmeid: I kooliastmes vaadeldi ühte, II kooliastmes kahte, III kooliastmes nelja ja gümnaasiumiosas kahte tundi. Vaadeldud tundide õpetajate keeleteempo ja -oskus olid üldjuhul head, kõne arusaadav, ühe õpetaja keeleoskus vajab täiendamist. Tundide teemad olid seotud igapäevaeluga, kasutati rühma- ja paaristööd, tundide lõpus sõnastati koos õpilastega, kuidas eesmärgid täideti. Oli tunde, kus õpetajad kasutasid võtteid, mis ergutasid arutelu ja suunasid õpilasi kaasa mõtlema. Kui õpilastel oli hea sõnavara, osaleti õppetunnis aktiivselt, aga kui sõnavara ja keeleteadmised olid piiratud, oli tunnis osalus passiivsem.

Tagasisidet õpetajatele andsid direktor ja õppealajuhatajad. Tagasisidevestlust viidi läbi koolis koostatud tunnivaatluslehe alusel, mis on struktureeritud küsimustik ning suunab õpetajaid eneseanalüüsile. Küsimustiku alusel analüüsiti õppetundi erinevatest vaatenurkadest, nt õpikeskkond; tunni käik, ülesehitus, tunnis toimuvad tegevused; õpilaste-õpetajate vastastikune mõju.

Lisaks analüüsis õpetaja, kas iga õpilane sai tunnis õpetaja tähelepanu; kas kõik õpilased töötasid aktiivselt kaasa; kas oli õpilasi, kelle töö tundus liiga raske või kes ei saanud aru, mida tegema peab; kas iga laps saavutas midagi selle tunni jooksul; millega õpetaja oli selles tunnis rahul, millega mitte ja mida saaks teha teisiti. Tagasiside oli professionaalne, toetas keeleõpet soodustava õppekeskkonna loomist, nüüdisaegse õpikäsituse rakendamist, vestlused olid avatud, õpetajat toetavad ja julgustavad, ettepanekud õppetunni kohta asjakohased, lähtusid õppekeskkonnale seatud nõuetest. Õpetajad analüüsisid tundi põhjalikult, tõid ise välja, kuidas õppetunniks püstitatud eesmärgid täideti ja oskasid näha ka parendamist vajavaid valdkondi. Koolis jälgitakse ja hinnatakse, kas õppes lähtutakse nüüdisaegsest õpikäsitusest ja kasutatakse kaasaegset meetodikat, kas õpilase arengut ja motivatsiooni toetab õppekeskkond, kus õpilane on aktiivne osaleja, ja kas erinevates õppeainetes õpitu moodustab terviku, mis on seotud igapäevase eluga ja on õpilasele tähenduslik.

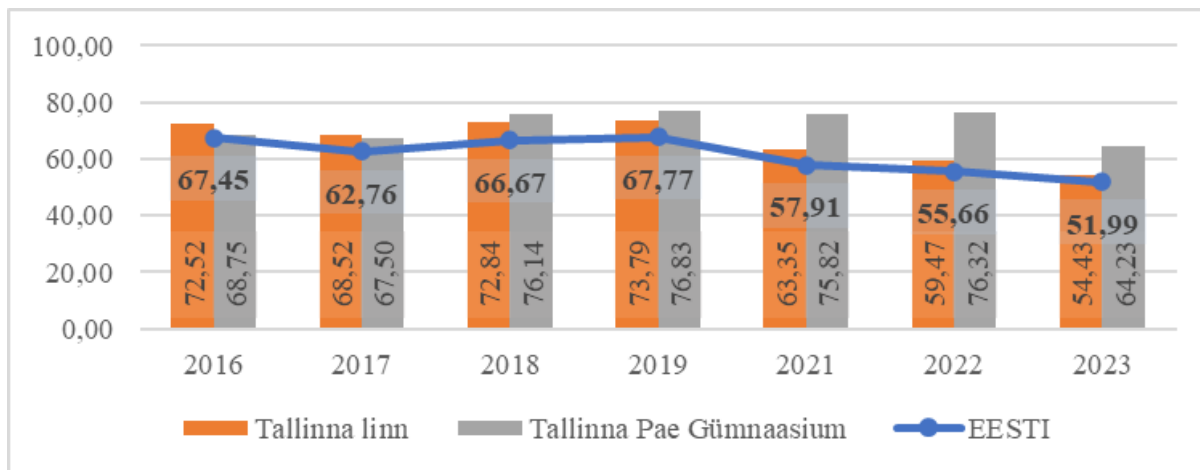
Õppetundide vaatlused on koolis planeeritud, tunnivaatlusele järgneb vestlus õpetajaga, tulemusi analüüsitakse juhtkonna koosolekul. Tulemustest lähtuvalt planeeritakse koolitusi. Käesoleva õppeaasta esimestel kuudel olid vaatluse all 1. ja 4. klassi tunnid ning sellest lähtuvalt viidi lastevanematele läbi tagasisidekoosolek, kus anti ülevaade õppetööst üleminekuklassides. Küllastati ka teisi eestikeelseid tunde, nt 5., 6., 7., 9. klassis ja gümnaasiumiosas. Järelevalves leidis kinnitust, et õppetöö 1. ja 4. klassides toimus eesti keeles.

Vestlustel osalenud õpetajad ja hoolekogu liikmed tõid välja, et koolil on valmisolek üleminekuks eestikeelsele õppele, aga vajadus oleks suurendada õpilaste praktilist keelekasutust, nt veelgi rohkem eestikeelseid huviringe, koostööd teiste koolidega, üritusi, õpilasvahetusi. Üks õpetaja nimetas vestlusel ka vajadust kommunikeerida õpilastele senisest enam, miks ja mil viisil toimub üleminek eestikeelsele õppele. Õpilased märkisid, et koolis on sõbralik õhkkond, õpetajad on väga toetavad, vajadusel on võimalik saada konsultatsiooni. Üleminekust teati, et minnakse üle eestikeelsele õppele, aga küsiti, kas edaspidi vene keelt ka õpetatakse.

3.3. Kooli õppe kvaliteeti ja õpilaste akadeemilist edukust iseloomustavad mitmed riiklikult kogutavad ja esitatavad tegevus- ja tulemusnäitajad.

3.3.1. Riiklikud näitajad põhikooliosas

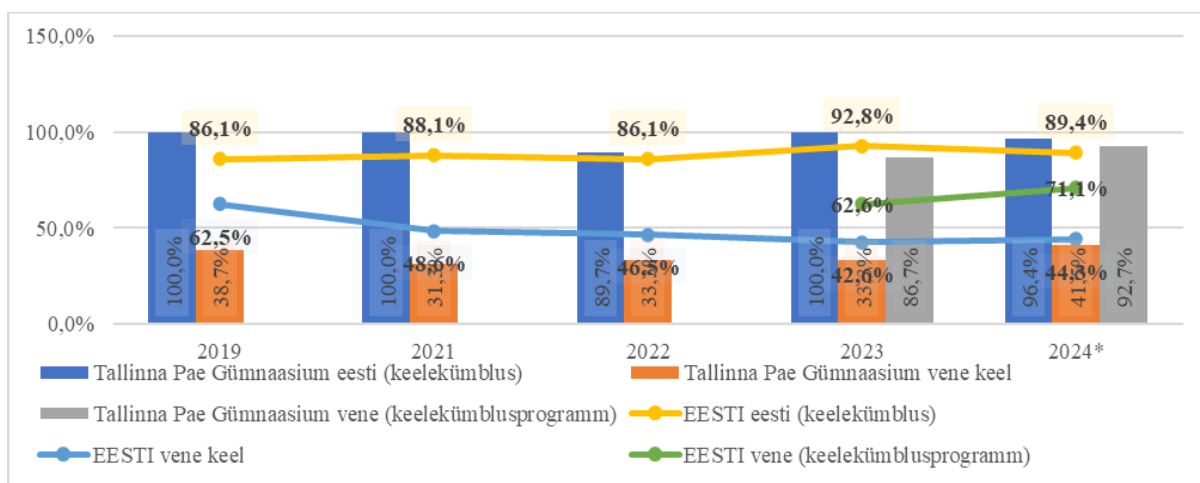
Koolis on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud läbivalt (ühe üksiku erandiga) Eesti ning ka Tallinna samast osakaalust kõrgem (joonis 3).

Joonis 3. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

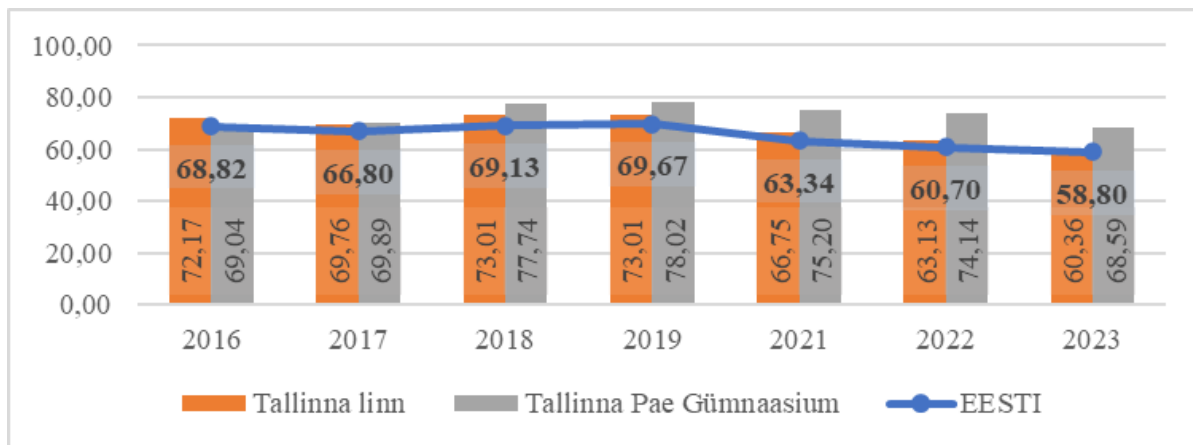
Koolis on põhihariduse lõpetajaid olnud nii keelekümbuses kui vene õppekeeles (joonis 3.1). Kui vene õppekeeles lõpetanute eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksamil on saanud B1 keeletaseme oluliselt väiksem osakaal õpilastest kui vene õppekeeles üldiselt (vaid viimasel aastal on see peaaegu sama, mis vene õppekeeles keskmiselt), siis eesti keelekümbuses (varane keelekümbus) saavutab põhikooli lõpuks B1 keeletaseme valdavalt 100% eksami teinud lõpetajatest ning hilises keelekümbuses viimasel kahel aastal u 90%. Mõlemad osakaalud on kõrgemad kui samades õppekeeltes Eestis kokku.

Joonis 3.1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, % õppekeele lõikes.

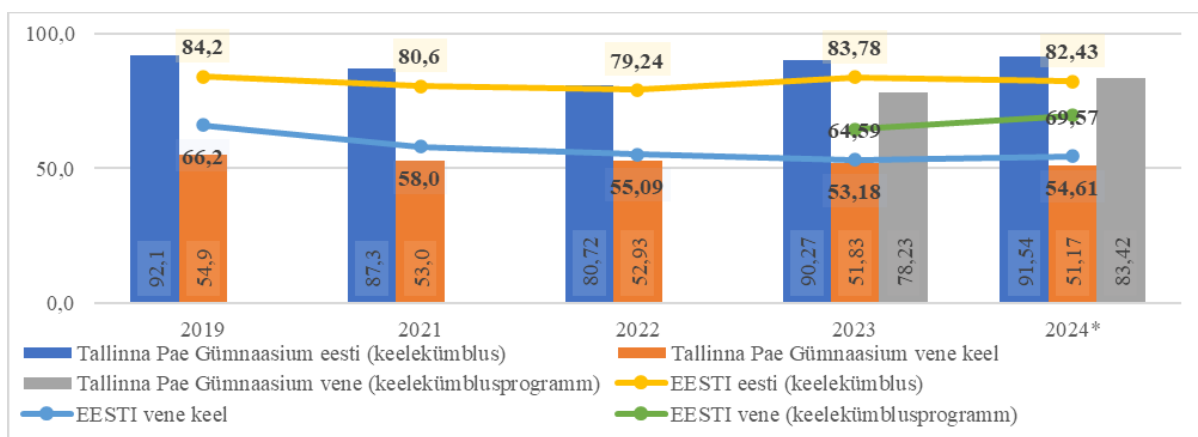
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksami keskmise tulemuse suundumused on sarnased B1 keeletaseme saavutanute osakaalu suundumustele (joonised 4 ja 4.1).

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku.

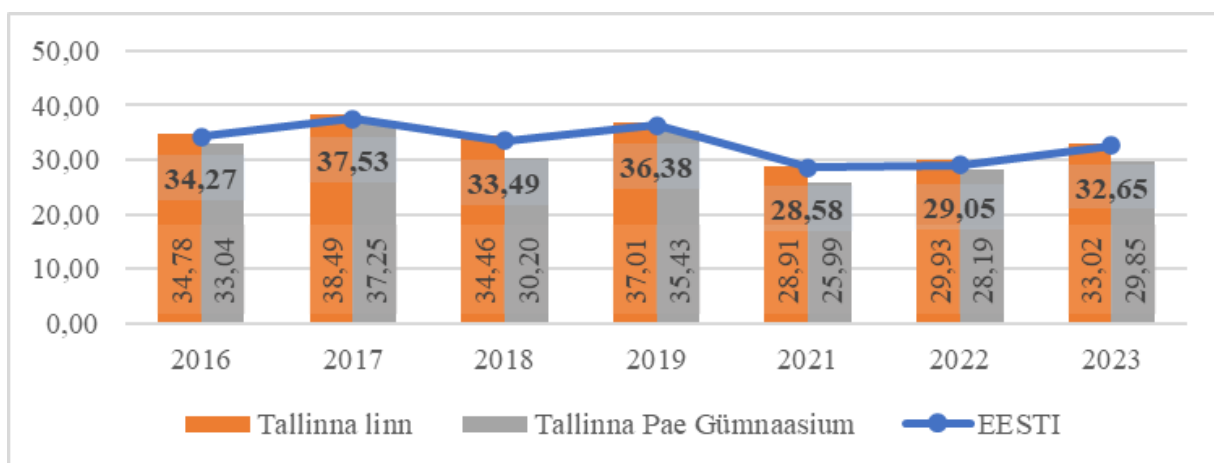
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 4.1. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena õppekeelte lõikes.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

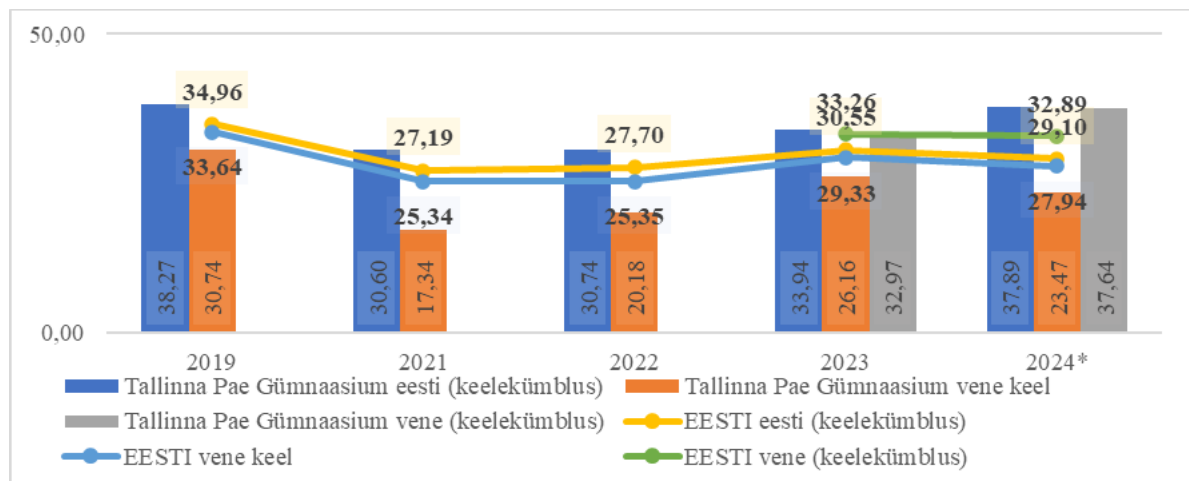
Põhikooli lõpu matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on olnud Eesti keskmisest madalam (joonis 5).

Joonis 5. Lõpueksamite tulemused: matemaatika.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

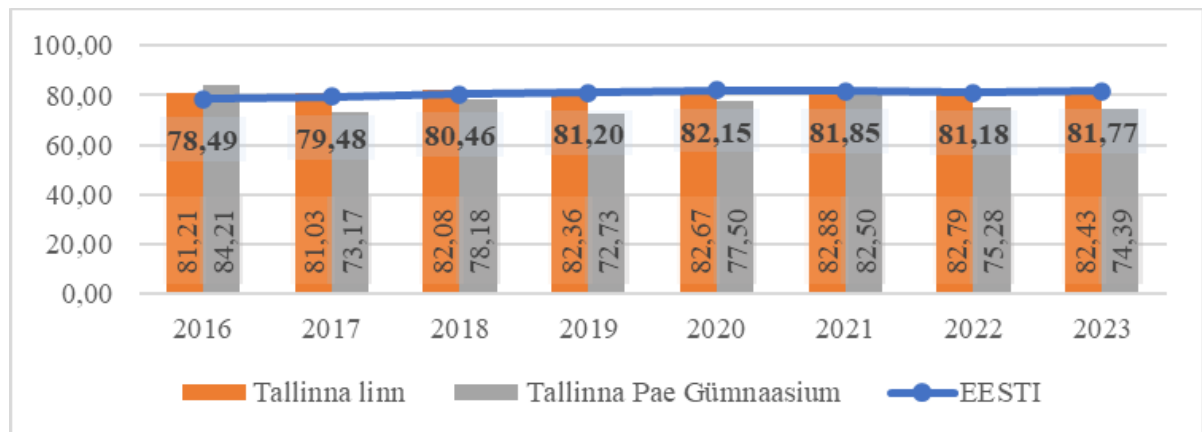
Õppekeelte lõikes on põhikooli matemaatikaeksami tulemused sarnase suundumusega kui eesti keel teise keelena eksamitulemused – nii varases kui hilises keelekümbluses on tulemused Eesti keskmisest kõrgemad, vene õppekeeles aga madalamad (joonis 5.1).

Joonis 5.1 Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

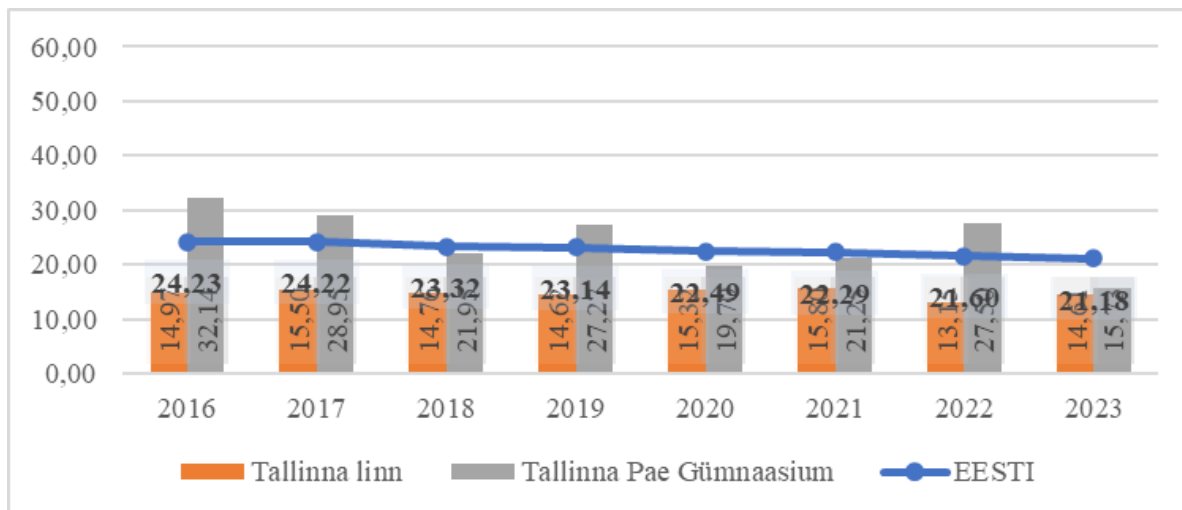
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast kooli lõpetamist on olnud ühtlaselt madalam kui Eestis keskmiselt (joonis 6). Ka kutsehariduse omandanute osakaal viis aastat pärast kooli lõpetamist on olnud Eesti vastavast näitajast valdavalt madalam, kuid mõnedel aastatel kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 7).

Joonis 6. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

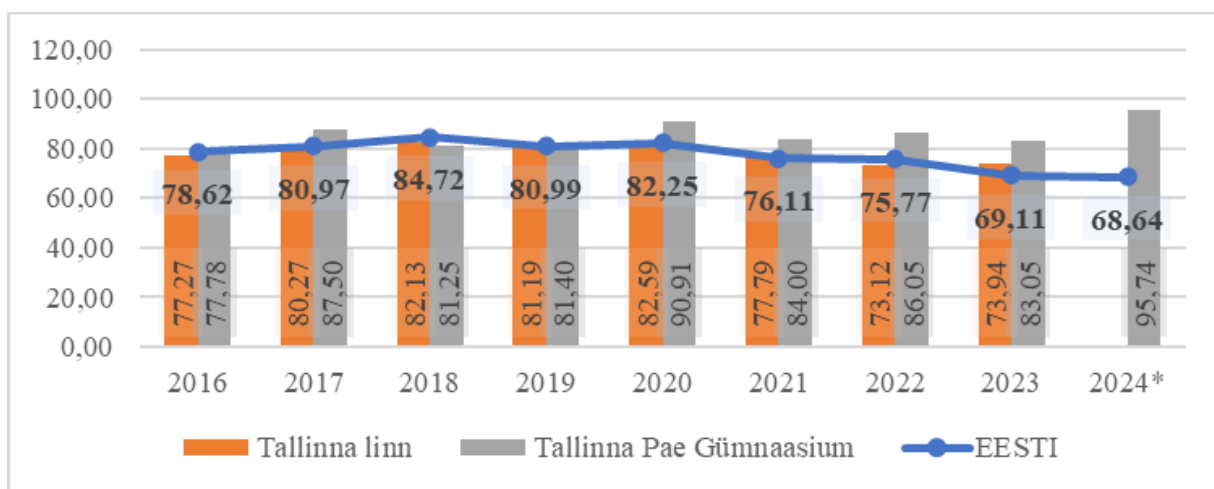
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

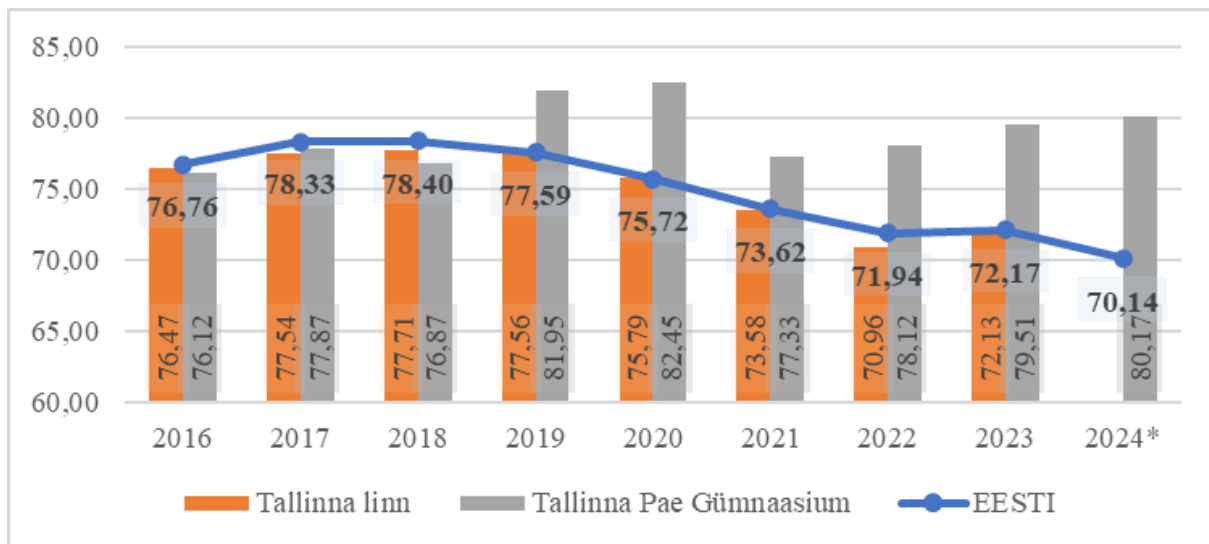
Joonis 7. Kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

3.3.2. Riiklikud näitajad gümnaasiumiosas

Koolis on eesti keel teise keelena riigieksami tulemused olnud valdavalt nii Eesti kui Tallinna keskmisest kõrgemad ning 2024. aastal esialgsetel andmetel eriti kõrged. B2 keeletaseme saavutas eesti keel teise keelena aines 2024. aastal eksamit teinud lõpetajatest 96% (joonis 8) ning sama suundumus on ka keskmises eksamitulemuses (joonis 9). Nii B2 keeletaseme saavutanute osakaal kui eksami keskmine tulemus on olnud Eesti keskmisest kõrgemad 2019. aastast.

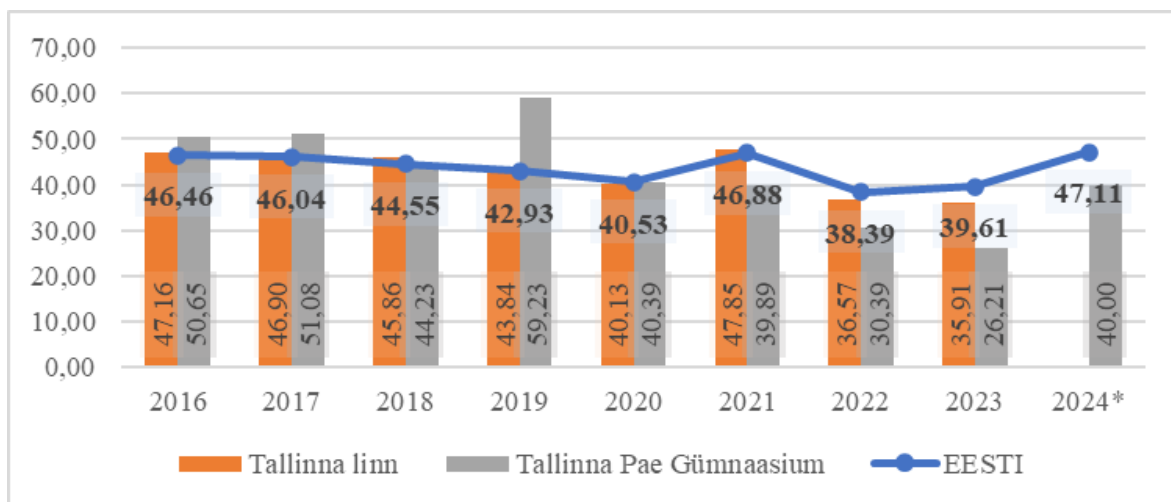
Joonis 8. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes*, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 9. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus.

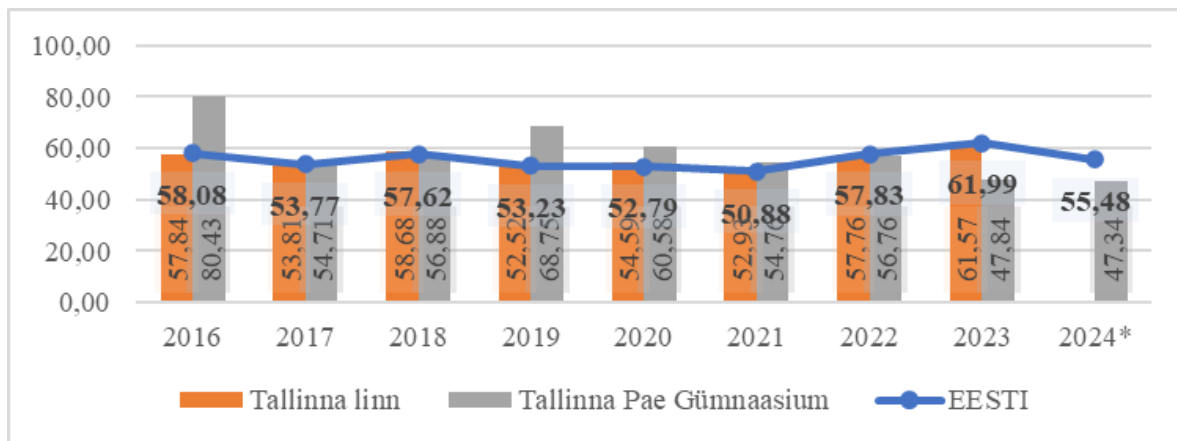
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kitsa ja laia matemaatika tulemused varieeruvad aastati, kuid on suuremal osal aastatel madalamad kui Eestis ning Tallinnas keskmiselt (joonised 10 ja 11).

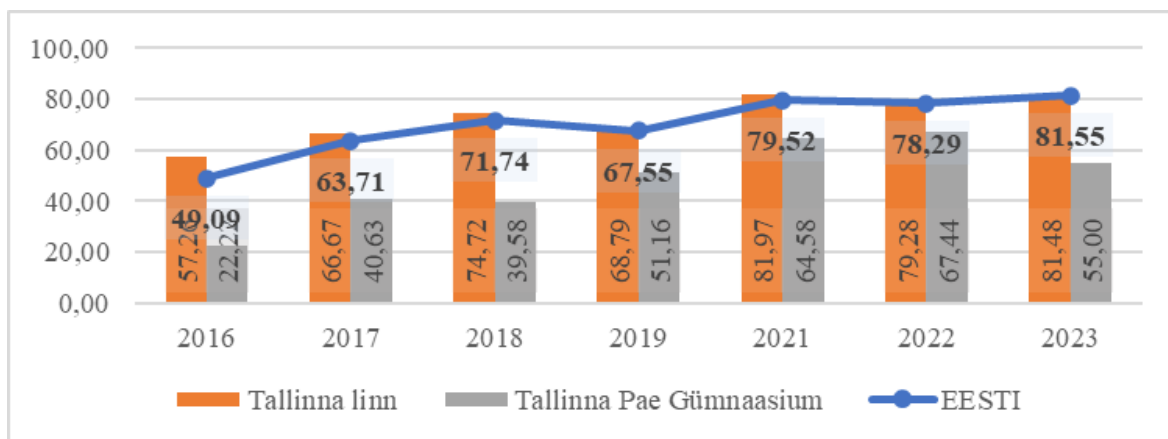
Joonis 10. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte kitsa matemaatika riigieksami tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 11. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte laia matemaatika riigieksami tulemus. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Vähemalt ühes võõrkeeles B2 keeletaseme saavutanute osakaal on koolis olnud nii Eesti kui Tallinna keskmisest oluliselt madalam (joonis 12). 2023. aastal saavutasid 55% kooli lõpetajatest ühes võõrkeeles B2 keeletaseme.

Joonis 12. Vähemalt ühes võõrkeeles B2 saavutanud gümnaasiumi statsionaarse õppe lõpetajate osakaal, %. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Direktor lisas, et statistikas ei ole arvestatud nende õpilaste inglise keele tulemusi, kes on saanud rahvusvahelise B2–C2-taseme sertifikaadi (Cambridge Advanced, IELTS). 2023. aastal said rahvusvahelise sertifikaadi 33% õpilastest – 20 lõpetajat 60st. 2024. aastal oli see näitaja 41% – 21 õpilast 51st. Tulemus paranes 44% võrra võrreldes 2022/2023. õppeaastaga.

Õppealajuhataja sõnul on eesti ja vene klasside õpilaste tulemustes erisused, kuna vene õppekeelega põhikooli klassides õpivad ka erivajadusega õpilased, kokku 20 õpilast. Alates 5. klassist on hilise keelekümbluse klassid, kuhu on palju soovijaid, klassi võetakse u 28 õpilast. Õppe kvaliteedi jälgimiseks tehakse tasemetöid, on õppetundide vaatlused, jälgitakse ja analüüsitakse õpitulemusi, vesteldakse aineõpetajatega. 4. ja 6. klassi lõpus on eesti keele aasta kontrolltöö, 1. ja 4. klassides külastavad õppetunde direktor, õppealajuhataja ja mentor. Lastevanematele tehti I veerandi lõpus tagasisidekoosolek, kus kool andis vanematele ülevaate, kuidas on õppetöö üleminekuklassides korraldatud.

Direktori sõnul on hilise keelekümbluse klassi soovijaid palju, aga ei ole eesti keele õpetajaid, et suurendada klassikomplektide arvu.

3.4. PGSi⁵⁹ kohaselt peab kool koostama kooli järjepideva arengu tagamiseks arengukava. Arengukava koostatakse vähemalt kolmeks aastaks. Arengukavas tuleb määrata kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.

Koolil on kehtiv⁶⁰ arengukava perioodiks 2021–2024. Arengukavas on õpikäsituse peatükis toodud välja⁶¹, et koolis on tähtsal kohal keelte õppimine: emakeel, eesti keel, inglise keel, saksa keel, soome keel, hiina keel ja nende praktiline kasutus projektide ja õpilasvahetuse kaudu ning kool kuulub keelekümbeluse koolide ja UNESCO koolide võrgustikku; põhikoolis rakendatud LAK-õpe ning teemaõpe aitavad luua ja mõista seoseid erinevate ainevaldkondade vahel ning moodustada terviklikku pilti õpitust. Arengukavas on esitatud arenduse põhisuunad, sh tegevused ja tulemused.

Eestikeelse õppega seotud tegevusena on märgitud eestikeelse õpi- ja kasutusruumi suurendamine⁶², mille tulemusena kasutatakse eesti keelt igapäevasuhtluses, õppetöös ja projektides; praktiseerimiseks kasutatakse kõiki olemasolevaid võimalusi. Arengukava juurde kuuluvas tegevuskavas on sõnastatud tegevused, indikaatorid, tähtajad ja vastutajad. Indikaatorid on kirjeldavad, mõõdetavaid sihte seatud ei ole. Eestikeelse õppega seonduvalt on tegevusena märgitud eesti keele ja võõrkeelte praktilise kasutamise tõhustamine, mille indikaatoriks on keeleõppe toetamine projektides osalemise, keelekohvikute, õpilasvahetuste ja keelelaagrite kaudu.

Arengukava täitmist on analüüsitud ning selle tulemusena on koostatud sisehindamise aruanne perioodi 2021–2024 kohta, mis on kinnitatud direktori käskkirjaga⁶³.

Kooli arengukava lõpeb 2024. aastaga, uue arengukava koostamisega aktiivselt alustatud ei ole, kuna direktori sõnul on prioriteediks olnud eestikeelsele õppele üleminek.

3.5. PGSi⁶⁴ kohaselt peab koolis tegema sisehindamist. Sisehindamine peab olema pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad. Kooli sisehindamise korra peab kehtestama⁶⁵ direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule.

Kooli direktor on sisehindamise korra kinnitanud⁶⁶ ja see on eelnevalt esitatud arvamuse andmiseks kooli hoolekogule⁶⁷. Sisehindamise korra punkti 5.4 kohaselt toimub kord kolme aasta jooksul kompleksne sisehindamise aruande koostamine, milles antakse hinnang viie juhtimisvaldkonna tegevustele ja tulemustele lähtuvalt haridus- ja teadusministri 13. augusti 2009. a määrusest nr 62 „Kooli ja koolieelse lasteasutuse nõustamise tingimused ja kord sisehindamise küsimustes“. Viidatud määrust on muudetud⁶⁸ ning aastast 2013 ei reguleeri see sisehindamise ja nõustamise korraldust koolides.

Kehtiva arengukava (2021–2024) koostamisele on eelnenud sisehindamise aruande koostamine

⁵⁹ PGS, § 67 lg-d 1, 2.

⁶⁰ Tallinna Haridusameti juhataja 22.06.2021 käskkiri nr T-7-1/21/26, lisa 8.

⁶¹ Tallinna Pae Gümnaasiumi arengukava, p 2.

⁶² Tallinna Pae Gümnaasiumi arengukava, p 7.

⁶³ Direktori 12.09.2024 käskkiri nr 1-2/16 „Sisehindamise aruanne“.

⁶⁴ PGS, § 78 lg 1.

⁶⁵ PGS, § 78 lg 3.

⁶⁶ Direktori 26.08.2024 käskkiri nr 1-2/10 „Sisehindamise kord“.

⁶⁷ Hoolekogu 03.09.2024 koosoleku protokoll nr 1.

⁶⁸ Haridus- ja teadusministri 13.08.2009. a määrus nr 62 „Koolieelse lasteasutuse nõustamise tingimused ja kord sisehindamise küsimustes“.

perioodi 2018–2020 kohta. Välja on toodud eesmärgi täitmiseks tehtud tegevused ning tegevuste tulemused ja parendust vajavad valdkonnad. Eestikeelse õppega seonduvalt on toodud välja, et aastatel 2018–2020 tegeles kool LAK-õppe põhimõtete rakendamisega igapäevatoosse, nt rakendati keelekümblusmetoodikat, LAK-õppe põhimõtteid (aktiivõppemeetodid, õpikeskkond); põhikooli klassidele koostati uuendatud/täiendatud ja rakendatud lõimitud töökavad; 1.–9. klasside õpilased osalesid õppeprogrammides väljaspool kooli teemaõppe raames.

Positiivsena on märgitud, et tänu LAK-õppe ja keelekümblusmetoodika edukale rakendamisele on kool tuntud nii Eestis kui ka teistes riikides; õppealajuhataja ja varase keelekümbuluse koordinaator on koolitanud õpetajaid kogu Eestist, õpetajad on jaganud parimaid praktikaid (lahtised tunnid, konverentsid, ümarlauad, seminarid); tundide külastused ja koolitused on aidanud õpetajatel saavutada ühtset arusaama LAK-õppe rakendamisest; koostöös partnerkoolide ja lasteaedadega algatatud keelekümbuluse projektid on toetanud õpilaste eesti keele arengut. Parendusena nähti vajadust toetada/juhendada õpetajaid lõimitud tegevuskava rakendamisel.

Õppealajuhataja sõnul määratakse alustavale õpetajale mentor, kes on sama aine õpetaja. Mentor tutvustab õpetajale koolisüsteemi, dokumente, lõimitud õpet, õpetajale antakse töökavad. Mentor külastab mentee õppetunde kuu jooksul vähemalt kaks tundi. Lisaks külastavad õppetunde direktor ja õppealajuhatajad. Kool oli eelmise õppeaasta lõpuni koolitus- ja metoodikakeskuseks. Korraldati LAK-õppe koolitusi, nt „Õpetajalt õpetajale“, LAK õppekava rakendamine. Kool tutvustas väljatöötatud materjale teistele koolidele, sh külastasid kooli õppetunde teiste koolide õpetajad. Teiste koolide õpetajad tutvuvad LAK-õppe metoodikaga ka praegu, nt külastavad novembris kooli Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi õpetajad. Koolis on erinevad töörühmad, nt koostati materjale 4. klassi loodusõpetusele.

3.6. Sisehindamise aruanne perioodi 2021–2024 kohta on kinnitatud direktori käskkirjaga⁶⁹. Eesti keele ja eestikeelse õppega seonduvalt on toodud välja, et eestikeelne kasutusruum on suurenenud, eesti keel on saanud igapäeva suhtlus- ja töövahendiks, koolisisene kirjavahetus ja koosolekud toimuvad eesti keeles. Eesti keele laialdasem kasutus on avaldanud mõju koolikultuurile, on ennast õigustanud ning on aluseks eestikeelsele õppele üleminekul. Keelekümblusklasside õpilased on näidanud häid tulemusi, eksamite ja tasemetööde tulemused on head. Kool on saanud keelekümbuluse kvaliteediauhinna (2022).

Parendustegevusena on toodud välja vajadus jätkata keelekümbuluse LAK-õppe metoodika rakendamist ja arendamist, uute materjalide väljatöötamist ning õpetajate täiendkoolitust ja kvalifikatsiooni tõstmist, toetamaks üleminekut eestikeelsele õppele. Jätkub venekeelsete klasside eesti keele õppe toetamine kuni ülemineku lõpuni.

Õppealajuhataja sõnul on kooli tugevus jagada LAK-õppe kogemusi ka teistele riikidele, nt Gruusia, Kasahstan, Kõrgõzstan, Ukraina, Läti, Leedu. Projektijuht lisas, et kooli tugevuseks on demokraatlik juhtimine ning maksimaalne avatus ühiskonnale ja teistele riikidele, nt koostöö Ukraina koolidega. Oluliseks peetakse eestimeelsust. Tähistatakse riigi tähtpäevi, nt iseseisvuspäev, osaletakse üritustel (laulu- ja tantsupidu). Projektijuhi sõnul on koolis aus, läbipaistev ja avatud õhkkond, on võimalik teha parendusettepanekuid. Arendusjuht tõi välja, et arengukavas on pööratud väga palju tähelepanu väärtustele, sealjuures toimus nende väljatöötamine koostöös koolikollektiiviga. Kooli tegevusvaldkonnad on seotud tihedalt väärtustega. Direktori sõnul on koolis väga tugev meeskond.

⁶⁹ Direktori 12.09.2024 käskkiri nr 1-2/16 „Sisehindamise aruanne“.

Kooli on tunnustatud kui alustavat õpetajat toetav kool, on saanud kvaliteediauhind 2022, ollakse keskkonnasõbralik kool, haridusamet on tunnustanud kooli, kes on kõige enam esitanud õpetajaid tunnustamisele. Näiteks aastal 2022 said Tallinna Aasta õpetaja tiitli viis õpetajat, sealhulgas üks oli kolme nominendi hulgas vabariigis. Vaadeldava perioodi jooksul õppealajuhataja ja üks õpetaja said Johannes Käisi preemia. Kolm õpetajat läbisid juhtide järelkasvuprogrammi. Tallinna Aasta Õpetaja tunnustuse on saanud üheksa õpetajat.

3.7. Kooli õppenõukogu peab õppeaasta lõpul läbi arutama õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja tegema ettepanekuid juhtkonnale kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks⁷⁰.

Õppeaasta lõpu õppenõukogu koosoleku protokollist⁷¹ nähtub, et arutatud on õpilaste järgmise klassi üleviimist, kinnitatud perioodi 2021–2024 sisehindamise aruanne, kooli õppekava, õppe- ja kasvatusplaani aastaplaan ning määratud õppenõukogu esindajad kooli hoolekogsusse. Sisehindamise aruande põhjal on hinnatud kooli õppe- ja kasvatustegevust perioodil 2021–2024 järgmiselt: eestvedamine ja juhtimine – väga hea; personal – väga hea; ressursside juhtimine – väga hea, koostöö huvigruppidega – väga hea; õppe- ja kasvatustöö – väga hea. Kuidas saadud hinnangud kujunesid, protokollist ei nähtu. Ettepanekuid juhtkonnale kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks õppenõukogus tehtud ei ole.

Direktori sõnul on õppetegevuse hinnangu aluseks koolis läbi viidud tasemetööd, tulemusi analüüsitakse metoodikanõukogu koosolekul. Vene õppekeele 9. klassides on eesti keeles ringitunnid. Sisehindamise hinnangud saadakse rahuloluküsitlustest õpilastele, lastevanematele, personalile. Kõige madalamad tulemused on antud liikumisvõimalustele koolis.

3.8. Kooli üheks õppe- ja kasvatusalaseks kohustuslikuks dokumendiks on õppeaasta üldtööplaan, mis peab olema dokument, millega viiakse ellu arengukavas ja õppekavas esitatud, arvestades eelmise õppeaasta sisehindamise parendusvaldkondi ja õppeaasta üldeesmärki⁷². Määrus⁷³ sätestab, et üldtööplaan vormistatakse alapunktidenä vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Haridus- ja teadusministri määruse⁷⁴ kohaselt peab üldtööplaani kinnitama enne õppeaasta algust õppenõukogu.

Üldtööplaani on kinnitanud⁷⁵ direktor, õiguslikuks aluseks on märgitud õppenõukogu 30.08.2024 otsus. Haridus- ja teadusministri määruse⁷⁶ kohaselt on kinnitamise pädevus õppenõukogul, mitte direktoril. Õppenõukogu on üldtööplaani kinnitanud⁷⁷, kuid protokollile seda lisatud ei ole. Protokollis on dokumenti nimetatud kooli õppe- ja kasvatustegevuste plaaniks.

Üldtööplaanis on määratletud eesmärgid, alaeesmärgid, tegevused, aeg, vastutajad. Mitmed üldtööplaanis kajastatud tegevused tulenevad õigusaktidest ja mille kajastamine üldtööplaanis

⁷⁰ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.

⁷¹ Kooli õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 9.

⁷² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁷³ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁷⁴ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁷⁵ Direktori 04.09.2024 käskkiri nr 1-2/14 „Üldtööplaani kinnitamine“.

⁷⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁷⁷ Õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 9.

ei ole vajalik, nt kooli dokumentide koostamine ja kinnitamine: päevakava, kooli kodukord, praktiliste, loov- ja uurimistööde korra uuendamine, tunniplaani koostamine ja kinnitamine; lõpueksamite ajad. Tegevuste vastutus on jagatud, nt sisehindamise läbiviimise eest vastutavad direktor, õppealajuhatajad, haridustehnoloog, arendusjuht, huvijuht, majandusjuhataja; arengukava koostamise algatamise eest vastutab meeskond. Selguse huvides peaks olema vastutajaks üks konkreetne töötaja ning teised olla kaasatud.

Õppeaasta eesmärk on arendada ja rakendada väärtustel põhinevat koolikultuuri, et toetada sujuvat eestikeelsele õppele üleminekut ning metoodiline teema: üleminek eestikeelsele õppele on toetatud kõikides õppeainetes ning koolivälises tegevuses. Millised on konkreetsed tegevused ning mõõdetavad tulemused, mida püstitatud eesmärkide saavutamiseks planeeritakse teha, üldtööplaani ei selgu.

Direktori sõnul koostatakse igaks kuuks kuuplaan, mis on hea alus sisehindamisele, üldtööplaani on aluseks igakuise plaani koostamisele. Kuuplaani peetakse heaks kommunikatsioonivahendiks. Arendusjuht lisas, et koolis antakse 2021. aastast välja infokirja, mis eelmisest õppeaastast on avalikustatud ka kooli veebilehel. Infoleht ilmub kahes keeles.

3.9. Ettepanekud direktorile

- 3.9.1. Määratleda arengukavas mõõdetavad indikaatorid, et oleks võimalik tõenduspõhiselt hinnata eesmärkide täitmist.
- 3.9.2. Määratleda üldtööplaanis püstitatud eesmärkide täitmiseks konkreetsed ja mõõdetavad tegevused, et oleks võimalik hinnata eesmärkide täitmist.
- 3.9.3. Kajastada kooli üldtööplaanis tegevusi, mis oleks seotud kooli arengu- ja õppekavaga, määratledes seal eelkõige arendustegevustega seotud ülesanded.
- 3.9.4. Määratleda üldtööplaanis tegevustele konkreetsed vastutajad, et vastutus ülesannete täitmise eest ei oleks hajuv, vaid oleks konkreetne.

Käesoleva õiendi eelnõu saadeti kooli pidajale ja direktorile ärakuulamiseks 18.11.2024. Kooli pidajal ja direktoril ei olnud eelnõule muudatusettepanekuid.